

DŮVODOVÁ ZPRÁVA PRO ORGÁNY OBCÍ - FOND SDÍLENÉHO FINANCOVÁNÍ

SOCIÁLNÍCH SLUŽEB ORP VRCHLABÍ (OD ROKU 2025)

1/ ÚVOD:

Sociální služby jsou jedním z důležitých nástrojů, jak řešit **sociální potřeby obyvatel obcí**. Pomáhají nezastupitelně řešit jevy a situace, které **lidé a rodiny nedokáží bez pomoci řešit**.

Jde například o **stárnutí populace** a zajištění potřeb **osob závislých na péči dalších osob z důvodu věku či zdravotního stavu, dluhovou problematiku, podporu dětí a dospívajících a jejich duševního zdraví** (analýzy provedené městem Hostinné a Vrchlabí prokázaly např. **výrazný výskyt sebepoškozování a úzkostí u dětí a mladých lidí v ORP Vrchlabí**), řešení potřeb **lidí a dětí se zdravotním postižením, problematiku závislostí, ztráty bydlení** apod. Výše uvedené jevy mají i v ORP Vrchlabí **narůstající tendenci**. Je třeba říci, že sociální služby pomáhají nejen **řešit problémy konkrétních osob**, ale i **negativní jevy vyskytující se v území (ochraňují společnost)**.

Sociální služby jsou **profesionálně zajišťované služby** (nejde tedy o „charitu“), které upravuje zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách v platném znění. Sociální služby jsou **veřejné služby** (služby obecného hospodářského zájmu, podobně jako školství a zdravotnictví) s tím, že jejich financování je ze zákona **vícezdrojové**. Sociální služby **nemohou fungovat bez podpory veřejných financí**.

Na financování sociálních služeb se podílejí **stát** (poskytuje finance krajům, které mají kompetenci je přerozdělit), **kraje, obce**. Některé služby si připlácí rovněž jejich **uživatelé** (na tyto úhrady je určena dávka příspěvek na péči) – jde o služby sociální péče (domovy pro seniory, pečovatelské služby, osobní asistence, denní a týdenní stacionáře apod.). Cena pro uživatele služby je limitována (je dána vyhláškou č. 505/2006 Sb., kterou se pro provádění některá ustanovení zákona o soc. službách – uživatel si připlácí cca 15%). Služby prevence a poradenství uživatelé služby neplatí.

Od roku 2025 Odbor sociální a zdravotní MÚ Vrchlabí ve spolupráci s obcemi ve správním obvodu ORP Vrchlabí, s poskytovateli sociálních služeb a KHK připravuje **jednotný systém společného financování sociálních služeb**, které jsou, v území ORP Vrchlabí či pro obyvatele území, **stěžejní**.

Současná situace ve financování sociálních služeb je v ORP Vrchlabí (obdobně jako v jiných územích) **nadále neudržitelná a nefunkční** (chybí jednotná pravidla pro poskytovatele služeb, chybí transparentní procesy v rozhodování a financování, poskytovatelé služeb nemají záruky, zda je některé obce finančně podpoří, menší obce nemají odborné kapacity na administrativu a posouzení žádostí, finanční prostředky z veřejných rozpočtů obcí nemíří vždy k zajištění profesionální sociální práce, péče a poradenství, přičemž tyto služby pak nejsou obcemi financovány apod.).

2/ NÁVRH:

Systém financování soc. služeb v ORP Vrchlabí má **2 pilíře** – viz graf s. 4. První pilíř se týká pečovatelských služeb a služby osobní asistence zařazených do Základní sítě sociálních služeb ORP Vrchlabí. Poskytovatelé těchto služeb mají uzavřeny **smlouvy s jednotlivými obcemi**, kterým fakturují již odvedenou práci pro obyvatele těchto obcí. Pilíř má „**adresný**“ charakter.

Nyní je zastupitelstvu předkládán návrh na zapojení do druhého pilíře, který je „**solidární**“ a budou z něj financovány sociální služby zařazené **do Základní sítě sociálních služeb ORP Vrchlabí**, které zároveň naplňují **podmínky pro financování z tohoto pilíře**. Prakticky má solidární pilíř formu peněžního **fondy** (Fond sdíleného financování sociálních služeb ORP Vrchlabí, dále jen "Fond"), který má svůj **Statut a Pravidla pro čerpání** (viz přílohy č.). Fond není zřizován jako samostatná právnická osoba, je zřizován městem Vrchlabí.

Obce, které k tomuto pilíři přistoupí, budou své příspěvky poskytovat na základě **Smlouvy o příspěvku obce do Fondu** (viz příloha č.). Do Fondu budou přispívat všechny zapojené obce stejnou částkou na obyvatele/rok - **od roku 2025 se jedná o částku 65,- Kč/obytel/rok**. Případné budoucí zvyšování výše příspěvku **musí odsouhlasit všechny zapojené obce**.

Takto shromážděné finanční prostředky obcí následně město Vrchlabí každoročně rozdělí prostřednictvím dotačního programu, kdy budou peníze z Fondu poskytovány oprávněným žadatelům. **Obce však mají reálné nástroje**, jak fungování Fondu ovlivnit a současně zkontrolovat, že nedošlo ke zneužití finančních prostředků Fondu, a to zejména prostřednictvím **jmenovaných zástupců obcí do Koordinační skupiny či Hodnotící a kontrolní komise sociálních služeb ORP Vrchlabí**, které jsou **obě orgány systému** sdíleného financování sociálních služeb ORP Vrchlabí tvořící druhý pilíř.

Administrativu týkající se Fondu a dotačního programu zajistí Odbor sociální a zdravotní MÚ Vrchlabí. Odpovědnosti a kompetence aktérů zapojených do sdíleného financování jsou stanoveny v **Jednacím řádu Koordinační skupiny, Hodnotící a kontrolní komise sociálních služeb ORP Vrchlabí** (viz příloha č.). Odpovědnosti a kompetence byly dlouhodobě diskutovány s **vedením obcí v území ORP Vrchlabí, poskytovateli sociálních služeb a dalšími odborníky**.

Finanční příspěvky obcí do Fondu (rozdělované poskytovatelům prostřednictvím dotačního programu) budou příspěvkem na tzv. **vyrovnávací platbu na zajištění sociálních služeb** (největší objem financí nadále zajišťuje KHK).

Na dokumentech Fondu se intenzivně podílela JUDr. Trýznová (právník města Vrchlabí), Mgr. Huspek (právník města Hostinné a Svazku obcí Horní Labe) a JUDr. Zuska (přední odborník na legislativu EU a její implementaci v oblasti financování sociálních služeb z veřejných zdrojů formou vyrovnávací platby). Věc průběžně konzultujeme s kolegy v územích, kde už obdobné systémy spolufinancování soc. služeb existují (např. ORP Jilemnice).

Systém sdíleného financování je dlouhodobě projednáván i se **Svazkem obcí Horní Labe**, který na svém jednání dne 21. 03. 2024 **doporučil všem členským obcím**, náležejícím do ORP Vrchlabí, aby se **zapojily do systému sdíleného financování sociálních služeb ORP Vrchlabí**, a to v souladu s předloženými materiály (Statut Fondu, Pravidla čerpání Fondu, Smlouvy o příspěvku obce, včetně přílohy Model financování soc. služeb ORP Vrchlabí).

3/ PŘÍNOSY:

Přínosy pro obce zapojené do systému sdíleného financování soc. služeb ORP Vrchlabí (Fondu):

- ulehčení obcím od nadměrné administrativy (odpadne posuzování žádostí, administrativa spojená s přidělením finanční podpory apod.),
- ORP zajistí odbornou agendu, na kterou obce v území nemají kapacitu, přičemž na kontrole a rozhodování při správě Fondu obce participují (finanční náklady spojené s fungováním Fondu nese Vrchlabí jako ORP obec),
- obce přispívají na služby, které jsou pro obyvatele a území stěžejní,
- obce přispívají na služby, kde je jejich spolufinancování žádoucí a smysluplné (nepřispívají na pobytové služby sociální péče zřízené krajem, služby celostátního či nadregionálního charakteru financované v rámci programu podpory MPSV, nebo služby financované v rámci tzv. individuálních projektů),
- obce spoluvytváří podmínky pro poskytování soc. služeb, posilují spolupráci, svou zadavatelskou roli i kontrolu vůči soc. službám,
- jsou nastaveny podmínky pro rozvoj dalších potřebných služeb (kapacit) v území (území umí financovat soc. služby, což je nezbytnou podmínkou pro jejich existenci a rozvoj),
- obce obdrží zpětnou vazbu o využití finančních prostředků z Fondu,
- obce přispívají formou, která odpovídá pravidlům pro veřejné rozpočty (nikoliv dary, z Fondu budou peníze rozděleny formou dotačního programu, tj. budou mít přesné určení a budou vyúčtovány),
- obce prokáží spolufinancování soc. služeb v území, což požaduje KHK,
- obce i tímto způsobem naplňují ustanovení zákona o obcích (par. 35, odst. 2: „*Obec v samostatné působnosti ve svém územním obvodu pečuje v souladu s místními předpoklady a místními zvyklostmi o vytváření podmínek pro rozvoj soc. péče a pro uspokojování potřeb svých občanů...*“) a plní povinnost, kterou obcím ukládá zákon o sociálních službách (par. 94, písm. a): „*Obec zjišťuje potřeby poskytování sociálních služeb osobám nebo skupinám osob na svém území*“),
- území a obce zvládnou nároky veřejné podpory (vyrovnávací platby) ,
- významná participace obcí v procesu plánování, financování soc. služeb – území společně plánuje, financuje a koordinovaně v této oblasti spolupracuje s KHK jako primárním zadavatelem soc. služeb v kraji,
- pro obce zapojené do Fondu budeme vyjednávat „zastropování“ plateb za první pilíř (tedy za pečovatelské služby a os. asistenci, které hradí na základě smlouvy) atd.

Přínosy pro sociální služby:

- stejné podmínky pro všechny služby zařazené v Základní síti soc. služeb ORP Vrchlabí,
- zjednodušení administrativy (1 žádost na ORP obec, 1 vyúčtování),
- transparentní procesy financování,
- záruka financování (dosud bez záruk, zda obce přispějí) atd.

SYSTÉM FINANCOVÁNÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB ORP VRCHLABÍ

SYSTÉM FINANCOVÁNÍ SOC. SLUŽEB

ORP VRCHLABÍ - PRINCIPY

- OBCE SPOLUFINANCUJÍ REGISTROVANÉ SOC. SLUŽBY (MAJÍ STATUT SLUŽEB OBECNÉHO HOSPODÁŘSKÉHO ZÁJMU) + JSOU V SÍTI KHK A V ZÁKLADNÍ SÍTI SOC. SLUŽEB ORP VRCHLABÍ
- OBCE SPOLUFINANCUJÍ ZÁKLADNÍ ČINNOSTI SOCIÁLNÍCH SLUŽEB
- PRINCIP PŘEDVÍDATELNOSTI NÁKLADŮ PRO OBCE

ADRESNÝ PILÍŘ

- PEČ. SLUŽBA A OS. ASISTENCE
- SMLOUVY PŘÍMO S OBCÍ
- OBEC PLATÍ JIŽ ODVEDNOU PRÁCI
- „ZASTROPOVÁNÍ“ PLATEB PRO OBCE = MAXIMÁLNÍ PLATBY OBCE ZA ROK - BUDE PLATIT PRO OBCE, KTERÉ SE ZAPOJÍ DO SOLIDÁRNÍHO PILÍŘE (částka „zastropování“ bude upřesněna po jednání s poskytovateli a KHK)

SOLIDÁRNÍ PILÍŘ = FOND SDÍLENÉHO FINANCOVÁNÍ → DOTAČNÍ PROGRAM

- PŘÍSPĚVEK OBCÍ DO FONDU (VŠICHNI STEJNĚ)
- PLATBA 65 Kč/obyvatel/rok
- ODPOVĚDNOST ZA ÚZEMÍ A SOC. JEVY V ÚZEMÍ
- OPRÁVNĚNÍ ŽADATELÉ (17 SLUŽEB):
 - MUSÍ BÝT V ZÁKLADNÍ SÍTI SOC. SL. ORP VRCHLABÍ
 - NEJSOU TO POBYTOVÉ SLUŽBY SOCÁLNÍ PÉČE ZŘÍZOVANÉ KHK
 - NE PEČ. SLUŽBA A OS. ASISTENCE (hrazeny z adresného pilíře)
 - NE SLUŽBY S CELOSTÁTNÍ ČI NADREGIONÁLNÍ PŮSOBNOSTÍ/CHARAKTEREM
 - NE SLUŽBY FINANCOVANÉ Z INDIVIDUÁLNÍCH PROJEKTŮ KHK

Dne 03. 04. 2024 zpracovala:

Mgr. Adéla Cupáková, DiS. – vedoucí Odboru sociálního a zdravotního MÚ Vrchlabí